

Bloed afnemen perifeer (venapunctie)

Omschrijving

De huid wordt zonodig gedesinfecteerd en het bloedvat wordt aangeprikt. Met behulp van een vacuümafnamesysteem (naaldhouder + dubbelzijdige naald) worden de benodigde bloedbuizen gevuld. Ten slotte wordt de naald verwijderd en de punctieplaats verbonden met een gaasje.

Opdracht tot voorbehouden of risicovolle handeling:	arts					
Mag zelfstandig verricht worden door:						w(vp k)

Aandachtspunten

- Kies bij voorkeur een bloedvat op de onderarm, liefst de mediane elleboogvene. De bloedvaten op de hand zijn beweeglijker en kwetsbaarder dan de vaten op de onderarm.
- Bij patiënten met een verminderde weerstand tegen infecties wordt de huid gedesinfecteerd.
- Huiddesinfectie vindt eveneens plaats bij afname van bloed bestemd voor een bloedkweek om contaminatie van het bloed met de huidflora te vermijden.
- Neem tijdens de handeling plaats op een stoel/krukje of op de rand van het bed.
- Houd de stuwband nooit langer dan twee minuten continu aangetrokken.
- Bloedbuizen met antistollingsmiddel dienen direct na de bloedafname een paar keer te worden omgekeerd om de inhoud goed te mengen.
- Voor het afnemen van een bloedkweek kan gebruik worden gemaakt van een brede naaldhouder, waar de kweekflesjes in passen.
- Indien de patiënt bekend is met een verhoogde bloedingsneiging kan het nodig zijn om na de bloedafname een drukverband aan te leggen.

Complicaties tijdens de handeling

Er komt geen bloed in de eerste buis; het bloedvat is niet goed aangeprikt.

Er ontstaat een bloeditstorting.

Handelwijze

Trek de buis zover terug dat de onderdruk behouden blijft. Probeer voorzichtig het bloedvat alsnog goed aan te prikken. Maar 'zoek' niet te lang met de naald; dat is pijnlijk en kan weefselschade veroorzaken.

Maak de stuwband los en beëindig de handeling. Druk de punctieplaats goed af.

Verwijzingen

- Achtergrondinformatie: venapunctie voor bloedafname.
- Materiaalbeschrijvingen: vacuümsysteem voor bloedafname.
- Hygiënerichtlijnen: afval, handschoenen, desinfectie bij injecties.

Benodigdheden

- zeep en schone handdoek
- niet-steriele handschoenen
- desinfectans, alcohol 70% gedenatureerd
- 1 steriel gaasje 10 x 10 cm
- 1 gaasje 5 x 5 cm
- naaldhouder voor vacuümsysteem, bijv. 0,8 mm (21 Gauge)
- steriele dubbelzijdige naald voor vacuümsysteem
- celstof onderlegger 60 x 90 cm
- benodigde bloedbuizen + etiketten
- stuwband
- hypoallergeen pleister, breed
- zo nodig: materiaal om een drukverband aan te leggen
- naaldenbeker
- prullenbak

Werkwijze

- 1 Was de handen.
- 2 Zet de benodigdheden binnen handbereik.
- 3 Hang een stuk pleister van ± 10 cm klaar.
- 4 Open de verpakking van het steriele gaasje.
- 5 Overgiet het onsteriele gaasje met alcohol (*indien de huid gedesinfecteerd moet worden*).
- 6 Draai de dubbelzijdige naald in de naaldhouder.
- 7 Schuif een bloedbuis tot halverwege in de naaldhouder, zodat de buis nog niet wordt aangeprikt.
- 8 Vraag de patiënt op de rug op bed te gaan liggen of te gaan zitten.
- 9 Leg de celstof onderlegger onder de arm van de patiënt.
- 10 Leg de naaldhouder, de bloedbuizen en het droge steriele gaasje op de celstof onderlegger.
- 11 Trek handschoenen aan.
- 12 Breng de stuwband aan.
- 13 Vraag de patiënt de arm te strekken en een vuist te maken.
- 14 Bepaal de punctieplaats.
- 15 Desinfecteer *indien nodig* de huid met het alcoholgaasje.
- 16 Prik het bloedvat aan.
 - a Neem de naaldhouder in de hand waarmee u gaat aanprikken.
 - b Verwijder de beschermdop van de naald.
 - c Plaats de duim van uw andere hand ± 5 cm onder de punctieplaats en trek de huid strak.
 - d Prik het bloedvat aan onder een hoek van 30° ten opzichte van de huid.
- 17 Vul het benodigde aantal bloedbuizen.
 - a Fixeer de naaldhouder met één hand.
 - b Plaats de duim van uw andere hand tegen de bodem van de bloedbuis en uw wijs- en middelvinger op de vleugels van de naaldhouder.
 - c Knijp uw duim en vingers naar elkaar toe, zodat de buis dieper in de naaldhouder schuift en de rubber dop wordt doorgeprikt.
 - d Er moet nu bloed in de buis stromen. Door de onderdruk in de buis vult deze zich vanzelf met de juiste hoeveelheid bloed.
 - e Vul de overige bloedbuizen op dezelfde wijze.
 - f Verwijder de laatste buis uit de naaldhouder.
- 18 Maak de stuwband los.
- 19 Leg het droge steriele gaasje dubbelgevouwen op de punctieplaats; nog niet afdrukken!
- 20 Verwijder de naald en druk de punctieplaats af met het gaasje.
- 21 Fixeer het gaasje met de pleister.
- 22 Vraag de patiënt om de punctieplaats nog een paar minuten af te drukken.
- 23 Doe de naald in de naaldenbeker.
- 24 Ruim de overige materialen op.
- 25 Voorzie bloedbuizen van etiket met afnamedatum plus de naam en geboortedatum van de patiënt.
- 26 Noteer de handeling en eventuele bevindingen.

Bron: Bouma MR, Kerstens JAM, Klei LD, Oldenburger H. Vaardigheden specifieke verpleegkunde, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 1998.